

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de intihar vakalarının son yıllarda kaygı verici biçimde arttığı, özellikle genç yaş gruplarında ve Doğu-Güneydoğu Anadolu bölgelerinde oranların ülke ortalamasının çok üzerinde seyrettiği görülmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri, intiharın artık yalnızca bireysel bir ruh sağlığı sorunu değil, derinleşen ekonomik, toplumsal ve bölgesel eşitsizliklerin bir sonucu haline geldiğini göstermektedir.

Bu çerçevede; Türkiye’de intihar vakalarının nedenlerinin, bölgesel dağılımlarının, sosyo-ekonomik ve toplumsal cinsiyet boyutlarının araştırılması, önleyici politikaların geliştirilmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması yerinde olacaktır.

Sabahat ERDOĞAN SARITAŞ

Siirt Milletvekili

GEREKÇE

Dünya Sağlık Örgütü’nün 2023 verilerine göre, her yıl dünya genelinde 720 binden fazla kişi intihar nedeniyle yaşamını yitirmektedir. 15–29 yaş grubunda intihar, üçüncü en yaygın ölüm nedeni olarak kaydedilmiştir. Dünya genelindeki tüm intiharların %73’ü düşük ve orta gelirli ülkelerde görülmektedir. Türkiye’de TÜİK verilerine göre yalnızca 2024 yılında 4.460 yurttaşımız intihar ederek yaşamına son vermiştir. Kaba intihar hızı (her 100.000 kişide intihar eden kişi sayısı) 5,22 olarak belirlenmiştir. Bu oran, 2000’li yılların başında 3,5 civarındayken bugün %50’nin üzerinde bir artışa işaret etmektedir.

Verilerin ayrıntılı incelemesi, erkek intiharlarının oranının kadınlara kıyasla daha yüksek olduğunu, ancak kadın intiharlarının çoğunlukla “aile geçimsizliği” ve sosyal nedenlerle gerçekleştiğini ortaya koymaktadır. Erkeklerde ise “geçim zorluğu”, “işsizlik” ve “gelecek kaygısı” öne çıkmaktadır. Öte yandan, intiharların yaklaşık %60’ı “nedeni bilinmiyor” olarak kaydedilmiştir. Bu durum hem veri üretimi hem de önleyici politika tasarımı açısından ciddi bir eksikliğe işaret etmektedir.

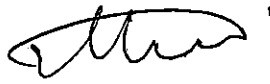
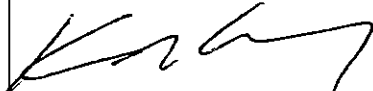
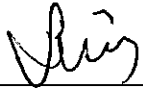
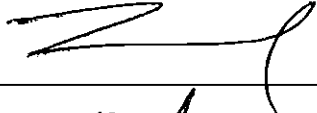
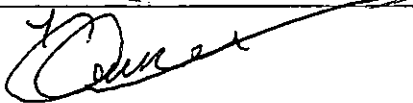
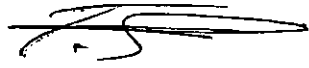
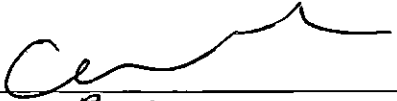
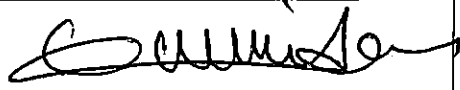
Artan intihar oranları, toplumun genel refah düzeyinin ve psikososyal dayanıklılığının gerilediğini göstermektedir. Bu durum, özellikle genç nüfusta gelecek umudunun kaybına işaret etmektedir. Dolayısıyla konu yalnızca sağlık değil, aynı zamanda insan hakları, sosyal adalet ve kalkınma politikaları bakımından da ele alınmalıdır.

Bu araştırma kapsamında TBMM'nin;

1. Türkiye'de 2000–2025 döneminde intihar oranlarının seyrinin belirlenmesi.
2. Yaş, cinsiyet, eğitim ve ekonomik durumlara göre dağılımların analizi.
3. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde intihar artışına yol açan sosyo-ekonomik dinamiklerin incelenmesi.
4. “Nedeni bilinmeyen” kategorisinin yüksekliğinin veri toplama süreçleriyle ilişkisi ve çözüm yolları.
5. Genç intiharları (özellikle 15–19 yaş aralığı) bağlamında eğitim, işsizlik ve umutsuzluk faktörleri.
6. Cinsiyet temelli farklılıklar: Kadın ve erkek intiharlarındaki özgül nedenlerin araştırılması.
7. Anadilde (örneğin Kürtçe) ruh sağlığı hizmetlerine erişim ve bunun intihar riski üzerindeki etkisi.
8. Yerel düzeyde kriz hattı, psikososyal destek ve toplumsal dayanışma mekanizmalarının durumu.
9. İntihar önleme politikalarının mevcut durumunun değerlendirilmesi ve eksikliklerinin tespitini yapması elzemdir.

Artan intihar oranları, ekonomik kriz, işsizlik, toplumsal baskılar ve gençlerin geleceğe dair umutsuzluklarının birleşimiyle büyüyen bir halk sağlığı sorunu haline gelmiştir. Bu nedenle konu, yalnızca psikiyatrik bir başlık değil, sosyal adalet, insan onuru ve yaşam hakkı meselesidir.

Bu gerekçelerle, Türkiye'de ve bölgesel düzeyde artan intihar vakalarının nedenlerini, sonuçlarını ve çözüm yollarını belirlemek üzere Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	